

Examen VWO 2007

tijdvak 1
maandag 21 mei
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Analisten verdeeld over plannen goedkope iPods

Een week geleden schreven wij dat Apple komende maand tijdens de Macworld Expo in San Francisco zeer waarschijnlijk een aantal goedkope nieuwe iPods zal introduceren. Analisten zijn echter verdeeld over de opvatting dat Apple goedkope iPods op de markt moet gaan brengen.

Apple heeft, tijdens de presentatie van de financiële cijfers over 2003, laten weten dat de iPod voor behoorlijk wat omzet zorgt. In 2003 heeft de verkoop van de iPods 121 miljoen dollar opgeleverd, 128% meer dan in 2002. Juist hierom vindt Tim Deal, analist bij Technology Business Research, het niet nodig dat Apple goedkope iPods gaat verkopen. Het bedrijf is al marktleider en zou niet zijn relatief goede marges op moeten offeren om klanten zover te krijgen goedkopere iPods te kopen, terwijl ze ook de duurdere modellen wel aanschaffen.

bron: Tweakers.net 2005

- 2p **1** In welke fase van de productlevenscyclus bevond de iPod zich in 2003? Motiveer het antwoord met behulp van bovenstaand artikel.

Het is nog onduidelijk of Apple voor de iPod de afroomprijspolitiek zal toepassen.

Om de afroomprijspolitiek succesvol te kunnen toepassen moet een product aan een aantal voorwaarden voldoen.

- 2p **2** Noem twee voorwaarden waaraan voldaan moet worden om de afroomprijspolitiek succesvol toe te kunnen passen.
- 1p **3** Welk commercieel risico is verbonden aan het voeren van de afroomprijspolitiek?

Opgave 2

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen, de informatiebronnen 1 tot en met 4. In informatiebron 1 is informatie opgenomen over zowel de Nederlandse markt voor raamkozijnen over de periode 2003-2006 als over de omzet en de nettowinstmarge van Expansie bv. Informatiebron 2 gaat over de woningbouw- en kantorenbouwmarkt. In informatiebron 3 staan bedrijfsgegevens van Expansie bv en in informatiebron 4 zijn bedrijfsgegevens van Windres opgenomen.

In deze opgave blijven de btw en de vennootschapsbelasting buiten beschouwing.

De industriële onderneming Expansie bv produceert raamkozijnen en verkoopt deze op de Nederlandse markt aan aannemers. De verkoop van Expansie bv is gericht op twee marktsegmenten:

- de woningmarkt;
- de kantorenmarkt.

In informatiebron 1 zijn omzetgegevens opgenomen van de Nederlandse markt en de omzetgegevens van Expansie bv in de periode 2003-2006. Daarnaast staan gegevens over behaalde nettowinstmarges van Expansie bv in dezelfde periode.

1p **4** Is bij verkoop van raamkozijnen van Expansie bv aan aannemers sprake van directe distributie of van indirecte distributie? Motiveer het antwoord.

2p **5** Welk marktsegment leverde in 2006 de hoogste bijdrage in euro's aan de winst van Expansie bv? Motiveer het antwoord.

Als in de naaste toekomst de Nederlandse markt een te geringe groei doormaakt is het management van Expansie bv van plan om een buitenlandse onderneming over te nemen.

Het management wil daarom een inschatting maken over de verwachte marktontwikkeling in Nederland na 2006. Zij geeft de afdeling marketing de opdracht om de ontwikkeling in de bouwactiviteiten in Nederland (zie informatiebron 2) te onderzoeken.

2p **6** Noem aan de hand van informatiebron 2, voor elk segment waarop Expansie bv actief is één reden waarom de verwachte afzet in Nederland niet sterk zal toenemen.

Expansie bv ziet uitbreiding van de activiteiten in het buitenland als een goede mogelijkheid om verder te groeien. Daarvoor wil zij Windres overnemen. De directie van Windres is positief gestemd over een eventuele overname. In een oriënterend gesprek zijn beide directies overeengekomen dat zij de aandeelhouders zullen voorstellen om de overname te financieren door middel van een aandelenruil. De aandeelhouders van Windres zullen hun aandelen omruilen tegen aandelen Expansie bv. In het oriënterend gesprek van de directies is besloten om te onderzoeken op welke wijze de ruilverhouding van de aandelen zal worden vastgesteld. Twee mogelijkheden zullen onderzocht worden. De eerste mogelijkheid is om de ruilverhouding vast te stellen op basis van de intrinsieke waarde per aandeel, de tweede mogelijkheid is om de ruilverhouding vast te stellen op grond van de contante waarde van de verwachte cashflows per aandeel.

- 2p **7** Bereken met behulp van informatiebron 3 de intrinsieke waarde op 31 december 2006 van een aandeel Expansie bv.

Wil men op basis van de intrinsieke waarde de juiste ruilverhouding vaststellen dan moeten beide ondernemingen dezelfde waarderingsmethoden (informatiebronnen 3 en 4) hanteren. Uit de balansen blijkt dat de vaste activa door de ondernemingen niet op dezelfde wijze zijn gewaardeerd.

- 2p **8** Op grond van welk balansgegeven kan men vaststellen dat een van de ondernemingen de vaste activa waardeert op basis van de actuele waarde? Motiveer het antwoord.

Als men bij Windres dezelfde waarderingsmethode toepast als bij Expansie bv dan bedraagt de totale intrinsieke waarde van Windres op 31 december 2006 € 1.267.200,-.

- 2p **9** Bereken mede met behulp van de informatiebronnen 3 en 4 hoeveel aandelen van Expansie bv een aandeelhouder van Windres ontvangt voor één aandeel Windres, indien men uitgaat van de intrinsieke waarde per aandeel op 31 december 2006.

Voor de vaststelling van de ruilverhouding op basis van de contante waarde van de cashflows hebben de directies vastgesteld dat ze uitgaan van de periode 2007 tot en met 2011.

- 2p **10** Bereken met behulp van informatiebron 3 de jaarlijkse cashflow van Expansie bv indien de jaarlijkse afschrijvingen in de periode 2007 tot en met 2011 gelijk zijn aan die van 2006 (*zie formuleblad*).

De contante waarde op 1 januari 2007 van de cashflows van 2007 tot en met 2011 bedraagt voor Windres € 221,15 per aandeel. Het contant maken is geschied tegen 6% rente per jaar.

- 3p **11** Bereken hoeveel aandelen Expansie bv een aandeelhouder van Windres ontvangt voor één aandeel Windres indien men uitgaat van de contante waarde van de cashflows per aandeel (*zie formuleblad*).
- 1p **12** Geef een reden waarom het in het algemeen zinvoller is om een overnamebod te baseren op de contante waarde van de verwachte cashflows per aandeel in plaats van op de intrinsieke waarde per aandeel.

Opgave 3

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Aangezien de aanschaf van een bietenrooimachine voor een individuele landbouwer te kostbaar is, schakelen landbouwers tijdens de bietencampagne een loonwerkersbedrijf in.

Loonwerkersbedrijf Mulder bezit een bietenrooimachine, die in 2003 aangeschaft is voor € 362.000,-. De normale bezetting van deze machine bedraagt 600 uren per jaar.

Het machine-uurtarief is € 75,-; hiervan dient € 10,- als dekking van de variabele machinekosten en € 65,- als dekking van de constante machinekosten.

Mulder calculeert op basis van het aantal te rooien hectaren en gaat er vanuit, dat één hectare bieten gerooid wordt in een half uur.

Over 2006 zijn voor Mulder de volgende nacalculatorische gegevens bekend:

- 530 ingezette machine-uren;
- 1.100 hectare bieten gerooid;
- € 42.000,- constante machinekosten.

- 2p **13** Bereken over 2006 het efficiencyverschil op machine-uren in euro's (*zie formuleblad*). Geef aan of het verschil voordelig of nadelig is.
- 2p **14** Bereken over 2006 het prijsverschil op de constante machinekosten (*zie formuleblad*). Geef aan of het verschil voordelig of nadelig is.
- 1p **15** Geef een mogelijke oorzaak voor het ontstaan van een prijsverschil op de constante machinekosten.

Opgave 4

Horecaonderneming De Smulpaap heeft op 31 oktober 2004 een 6%-lening afgesloten ten bedrage van € 100.000,-.

Op deze lening wordt jaarlijks, voor het eerst op 31 oktober 2005, een bedrag van € 10.000,- afgelost. De interest wordt per halfjaar achteraf betaald op 30 april en 31 oktober.

De onderneming stelt een liquiditeitsbegroting en een resultatenbegroting over 2007 op, alsmede een verwachte balans per 31 december 2007.

- 2p **16** Bereken welk bedrag staat / welke bedragen staan op de resultatenbegroting over 2007 in verband met deze 6%-lening.
- 2p **17** Bereken welk bedrag staat / welke bedragen staan op de liquiditeitsbegroting over 2007 in verband met deze 6%-lening.

Op de balansen van De Smulpaap komen de volgende categorieën voor:

- vaste activa;
- vlottende activa;
- liquide middelen;
- eigen vermogen;
- lang vreemd vermogen;
- kort vreemd vermogen.

Op de balans per 31 december 2007 moet een bedrag opgenomen worden in verband met de interest van de 6%-lening.

- 2p **18** Bereken het bedrag dat in verband met de interest van de 6%-lening op de balans van 31 december 2007 moet worden opgenomen en geef aan onder welke categorie dit bedrag vermeld moet worden.

Opgave 5

Bij deze opgave horen drie informatiebronnen, de informatiebronnen 5 tot en met 7. In informatiebron 5 is een kostenbegroting opgenomen van de te houden reünie van het Norbertus College. Informatiebron 6 gaat over de huur van de feesttent voor de reünie. In informatiebron 7 staan gegevens over de buffetmogelijkheden voor de reünie.

Het Norbertus College te Middelburg viert in januari 2007 haar gouden jubileum. Eén van de jubileumactiviteiten is een reünie voor alle oud-leerlingen en medewerkers.

Het organisatiecomité is in april 2006 met de voorbereidingen begonnen. Daarbij gaan de plannen uit naar een volledig verzorgde dag inclusief optredens van semi-professionele bands, een dinerbuffet en een foto-cd-rom met oude klassenfoto's.

Na het ontwikkelen van diverse plannen is in september 2006 mede op basis van een logistieke planning een begroting van de kosten gemaakt (zie informatiebron 5).

- 2p **19** Geef met twee voorbeelden aan welke logistieke problemen kunnen spelen bij het organiseren van deze reünie.

Het Norbertus College is voor de reünie niet btw-plichtig. Dit houdt enerzijds in dat over de bijdrage van reünisten geen btw verschuldigd is, maar anderzijds dat de door het Norbertus College betaalde btw niet van de fiscus teruggevorderd kan worden.

- 2p **20** Zijn de in informatiebron 5 opgenomen bedragen inclusief of exclusief btw? Motiveer het antwoord.

Normaal bezoekt veertig procent van de oud-leerlingen een reünie van een middelbare school. Bij de begroting is daarom uitgegaan van 2.500 reünisten. Aangezien een dergelijk groot aantal personen niet alleen in school ontvangen kan worden, is besloten op het basketbalveld voor de school een feesttent en een garderobetent te laten opbouwen. De kosten van de feesttent en toebehoren moeten nog groot worden.

- 4p **21** Geef een gespecificeerde berekening van de kosten die voor de feesttent en toebehoren in de begroting opgenomen moeten worden (zie informatiebron 6).

Het Norbertus College wil op de reünie geen verlies lijden en aan alle reünisten dezelfde bijdrage in rekening brengen.

- 2p **22** Bereken bij welke bijdrage per reünist de kosten precies gedekt worden.

Na het vaststellen van de bijdrage per reünist is de inschrijving geopend. Eind november 2006 blijkt dat met name de nog studerende oud-leerlingen de bijdrage te hoog vinden. Uiteindelijk melden zich 2.000 betalende reünisten aan, aanmerkelijk minder dan aanvankelijk geschat.

Het organisatiecomité ziet zich nu voor het probleem gesteld, dat de deelnemersbijdrage ontoereikend is om alle begrote kosten te dekken.

- 2p **23** Bereken het verlies dat ontstaat omdat zich minder reünisten hebben aangemeld dan begroot.

Het organisatiecomité wil de vastgestelde bijdrage niet aanpassen maar wel het voorcalculatorische verlies wegwerken. Daartoe ziet het comité twee mogelijkheden:

- 1 Het personeel van het Norbertus College krijgt het buffet niet gratis aangeboden, maar betaalt de prijs die het Norbertus College aan de cateraar moet betalen.
- 2 Het personeel van het Norbertus College betaalt niet mee, maar er wordt een eenvoudiger buffet (zie informatiebron 7) tegen een lagere prijs besteld voor alle 2.000 reünisten en 150 personeelsleden.

- 1p **24** Bepaal het bedrag dat het organisatiecomité bespaart bij het uitvoeren van mogelijkheid 1.

- 3p **25** Bereken wat de maximale prijs per persoon van het buffet mag zijn als men voor mogelijkheid 2 zou kiezen.

- 2p **26** Zullen mogelijkheid 1 en mogelijkheid 2 leiden tot het wegwerken van het financieel tekort? Motiveer het antwoord.

Opgave 6

Van handelsonderneming Schell bv zijn de onderstaande begin- en eindbalans bekend:

Balansen per 1 januari 2006 en 31 december 2006 na winstverdeling
(x € 1.000,-)

	31-12-06	01-01-06		31-12-06	01-01-06
Vaste activa	1.080	1.040	Eigen vermogen	750	700
Vlottende activa	500	350	Lang vreemd vermogen	650	750
Liquide middelen	60	150	Kort vreemd vermogen	240	90
	<u>1.640</u>	<u>1.540</u>		<u>1.640</u>	<u>1.540</u>

Overige gegevens over 2006:

- de kosten van het vreemd vermogen bedroegen € 57.850,-;
- de aflossing op het lang vreemd vermogen vond plaats op 1 oktober 2006;
- de winst bedraagt € 50.000,- en is gelijkmatig over het jaar behaald;
- bij het berekenen van het gemiddeld kort vreemd vermogen moet worden uitgegaan van dit vermogen op 1 januari en 31 december.

- 2p **27** Bereken het interestpercentage van het gemiddeld vreemd vermogen over 2006 (*zie formuleblad*).

De onderneming overweegt op 1 januari 2007 de aanschaf van vaste activa ter waarde van € 250.000,-. Men verwacht een opbrengst van dit vermogen van 8,5%.

Schell bv heeft bij de bank geïnformeerd of een gehele of gedeeltelijke financiering van deze aanschaf mogelijk is. Volgens de accountmanager van de bank is financiering mogelijk indien het solvabiliteitspercentage van Schell bv niet onder de 160% komt te liggen.

- 2p **28** Bereken welk bedrag Schell bv maximaal bij de bank kan lenen als aan de solvabiliteitseis van 160% moet worden voldaan (*zie formuleblad*).

De bank heeft aangegeven dat zij voor de aangevraagde lening een interest van 6,7% per jaar in rekening zal brengen.

- 2p **29** Wat voor invloed heeft deze investering in vaste activa en de financiering daarvan met de banklening, op de winst van de onderneming? Motiveer het antwoord.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 7

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Handelsonderneming “De Jutter” is op 1 januari 2005 opgericht en handelt in authentieke kruidenlikeuren, waaronder het “Texels lam”. Op 1 februari 2007 heeft de onderneming 3.000 flessen “Texels lam” op voorraad, bestaande uit de onderstaande partijen:

- 1.000 flessen gekocht op 5 december 2006 tegen € 12,- per fles;
- 2.000 flessen gekocht op 15 januari 2007 tegen € 11,95 per fles.

De handelsonderneming hanteert bij de voorraadwaardering de lifo-methode.

In de maand februari 2007 vinden met betrekking tot het “Texels lam” de volgende in- en verkopen plaats:

- 2 februari: inkoop van 2.000 flessen voor € 20.000,-;
- 10 februari: verkoop van 2.500 flessen voor € 37.500,-;
- 16 februari: verkoop van 1.000 flessen voor € 14.750,-.

2p **30** Bereken de brutowinst over februari 2007 op basis van het lifo-systeem.

1p **31** Bereken de waarde van de eindvoorraad op 28 februari 2007.

Voor het berekenen van de grootte van de brutowinst maakt het verschil of het lifo-systeem wordt gehanteerd of het fifo-systeem.

2p **32** Zal de brutowinst voor “De Jutter” op de in februari verkochte flessen “Texels lam” hoger, lager of gelijk blijven als “De Jutter” de fifo-methode zou toepassen? Motiveer het antwoord zonder berekening.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.